

LEASİNG SEKTÖRÜ

02.06.2022 tarihinde bir şirketin leasing sektöründen ayrılmasıyla, Ekim 2022 itibarıyla, 21 şirket sektörde faaliyet göstermektedir. Uzun vadeli sabit sermaye yatırımlarını finanse etmesi nedeniyle leasing sektörü sabit yatırım tutarlarından birebir etkilenmektedir. Bu kapsamda, FKB'nin verilerine göre, 2021 yılında toplam sabit yatırım tutarı 1 trilyon 819 milyar TL'ye ulaşarak 2020 yılına göre %51,3 oranında artmıştır. Söz konusu sabit yatırım tutarının, 941,8 milyar TL'sini (%51,8'ini) makina-teçhizat yatırımları, kalan 877,5 milyar TL'sini (%48,2'sini) de bina yatırımları oluşturmaktadır. Toplam sabit yatırım tutarındaki artışa ve %1,99 penetrasyon oranına paralel olarak leasing sektörü işlem hacmi de %53,9 oranında artışla 36,1 milyar TL'ye yükselmiştir. Dolar bazında işlem hacmi ise, 2021 yılında %20,8 artmış ve 4,0 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Kovid-19 pandemisinin etkisini devam ettirdiği bir yıl olmasına rağmen, 2021 yılındaki leasing işlem hacmi artışı dikkat çekicidir. Bu durumun, 2021 yılının Haziran ayında başlayan kademeli normalleşme adımlarının etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir. 2022 ilk yarıyılı da 2021 ilk yarıyıla göre toplam sabit sermaye yatırımlarında 2,1 katlık artış yaşanmış ve 1 trilyon 622 milyar TL'ye ulaşmıştır. Ancak, söz konusu dönemde penetrasyon oranı %1,98'den %1,82'ye gerilemiştir. Aynı dönem itibarıyla sözleşme adetleri de %2,2 artarak 54.406'ya yükselmiştir. Söz konusu üç etkinin birleşimiyle, sektörün işlem hacmi, 2022 ilk yarıyılı da %4,7 artışla 2,0 milyar dolara ulaşmıştır. BDDK'nın sektöre ilişkin ağustos verisine göre sözleşme adetleri ağustos ayında da artarak 54.757 olarak gerçekleşmiş olup, işlem hacminde artışın devam ettiği görülmektedir. BDDK verilerine göre 31 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla 31 Aralık 2021'e göre sektörün net finansal kiralama alacakları ile aktifleri sırasıyla %24,5 ve %32,2 oranlarında artmıştır. Ancak, söz konusu artışlar enflasyonun altında kaldığı için sektörün aslında küçüldüğüne işaret etmektedir. Bu durum, reel olarak artan işlem hacmine rağmen, sektörün net finansal kiralama alacaklarını reel olarak arttıramadığını göstermektedir.

İşlem hacimlerindeki artışın bir etkisi de fonlama tarafında oluşmaktadır. Ağustos 2022 itibarıyla, leasing sektörü her ne kadar menkul kıymet ihraçları ile fonlama kaynaklarını çeşitlendirse de esas fonlama kaynağı bankalar olmaktadır. TCMB verilerine göre, Ağustos 2022 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre mevduat bankalarının finansal kiralama şirketlerine kullandırılan kredilerde %92,7 oranında artış gerçekleşmiştir.

BDDK verilerine göre Ağustos 2022 itibarıyla kiralama alacaklarının sektörel dağılımına baktığımızda, imalat sanayinin (%50,1) hizmet sektörüne (%44,2) göre daha yüksek ağırlığa sahip olduğu görülmektedir. İmalat sanayinde, tekstil makinalarının çokça leasinge konu olması nedeniyle tekstil ve tekstil ürünleri sanayi ön planda yer alırken, arkasından metal ana sanayi gelmektedir. Hizmet tarafında ise, inşaat açık ara ön planda yer almaktadır. Ağustos 2022 tarihi itibarıyla kiralama alacaklarının mal dağılımını göz önüne aldığımızda da, beklenildiği üzere iş ve inşaat makineleri (%14,9), tekstil makineleri (%12,4) ve metal işleme makineleri (%8,5) ön plandadır. Ancak, hepsinden önde gelen ise sat-geri kirala ürünü olan gayrimenkuldür (%18,6).

Aralık 2021'deki mal dağılımı verileri incelendiğinde ise, iş ve inşaat makineleri, tekstil makineleri ve metal işleme makinelerinin paylarında artış yönlü değişim olduğu, buna karşılık gayrimenkulde %21,0'den %18,6'ya gerileme olduğu görülmektedir. Mal dağılımına göre özellikle elektrik enerjisi üretim ekipmanlarında Ağustos 2022 itibarıyla Aralık 2021'e göre belirgin artış yaşamış olup, payı %8,5'den %10,3'e yükselmiştir. Sektörün özellikle yurtdışından kullandığı kredilerin yenilebilir enerjiye tahsis edilmek üzere verildiği düşünüldüğünde bu gerçekleşme şaşırtıcı değildir.

LEASING SEKTÖRÜ

Ağustos 2022 itibarıyla sektörün TGA tutarına bakıldığında, %2,0 arttığı görülmekle birlikte net finansal kiralama alacaklarındaki daha yüksek oranlı artış nedeniyle, TGA oranı %4,8 olarak Aralık 2021'e (%5,8) göre düşük gerçekleşmiştir. TGA oranındaki düşüğe rağmen, bazı sektör şirketleri temkinli olmak adına ve olumsuz gelecek beklentileri doğrultusunda, bilançoda TGA tutarının üzerinde 426 milyon TL fazladan karşılık ayırmıştır. TBB Risk Merkezi Ağustos 2022 istatistikleri incelendiğinde, leasing sektörünün tasfiye olacak alacaklarının %26,9'unu inşaat sektörü teşkil etmekte olup, Aralık 2021'deki %27,2'lik orana nazaran kısmi bir azalış söz konusudur. İnşaat sektöründen sonra ise otel ve turizm sektörü gelmekte olup, payı %13,0'dan, %12,5'e gerilemiştir. İnşaat sektörü leasing sektörünün nakdi kredilerinden %14,0 pay aldığı için yüksek TGA tutarına da sahip olması normal karşılanabilir ancak, turizm sektörü nakdi kredilerin sadece %2,9'unu almaktadır. Bu durum Turizm sektörünün leasing işlemleri için riskli olmaya devam ettiğinin bir göstergesidir.

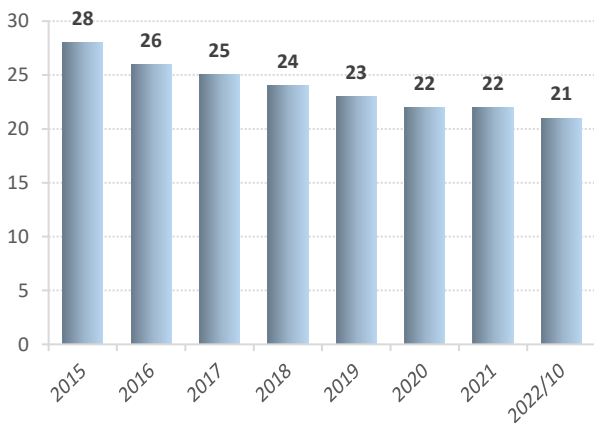
Sektörün TL bazında leasing işlemlerinden elde ettiği gelirler %90,2 artış göstermiştir. Bu durumun enflasyon muhasebesine henüz geçilmemesinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Nitekim TCMB'nin ilgili tarihlerdeki dolar alış kuru kullanıldığında, sektörün leasing işlemlerinden elde ettiği gelirlerde %13,1'lik düşüş söz konusudur. Genel olarak gelir tablosunu incelediğimizde, 1,0 milyar TL tutarındaki karşılık tutarı dikkat çekmekte olup, net karı baskılamıştır. Bununla birlikte, TL bazında artan net leasing işlemlerinden elde edilen gelirlere ilave olarak net kur farkı gelirlerindeki 8,8 katlık artış ile TGA tahsilatlarının da yazıldığı %36,9 oranında artan diğer gelirler kalemi net karın artmasına katkı sağlamıştır. Bu sayede, net kar 2,8 kat artarak sektöre enflasyon üzerinde bir getiri sağlamıştır.

Artan net karın özkaynaklarda bırakılmasıyla, Ağustos 2022 itibarıyla, sektör şirketlerinin özkaynakları Aralık 2021'e göre %38,3 oranında yükselmiştir. Bu durum sadece BDDK'nın temettü dağıtımını kontrol etmesinin yanı sıra sektör şirketlerinin temkinli hareket etmesinden de kaynaklı olabilir. Nitekim ilgili dönemde kaldıraç oranı 6,1'den 5,4'e gerilemişken, özkaynak oranı %13,7'den %14,4'e çıkmıştır.

Sektör, ekonominin gidişinin olumsuz olmasına rağmen, dijital yatırımlarına devam etmekte ve yenilebilir enerji ile KOBİ'lere desteğini sürdürmektedir. Dijital yatırımlar sayesinde, 2022 Ocak-Ağustos döneminde sektörün maliyet/gelir rasyosu %39,3'den %24,0'a gerilemiş ve verimlilik artışı yakalanmıştır.

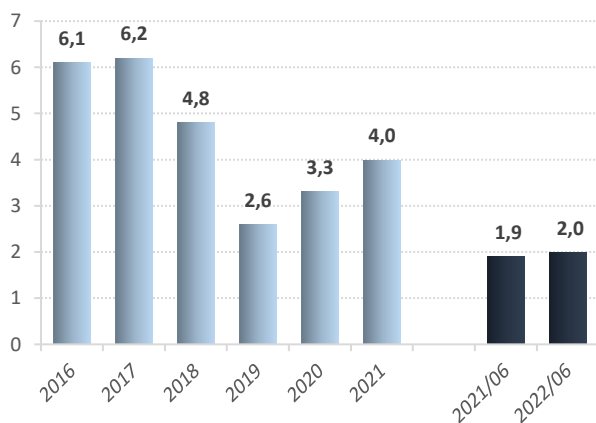
GÖSTERGELER

Şekil 1-Leasing Şirket Sayısı

Kaynak: FKB, BDDK

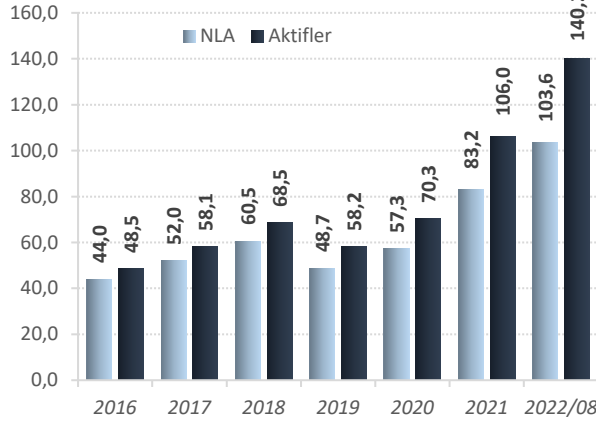
Şekil 2-İşlem Hacmi, Milyar USD

Kaynak: BDDK

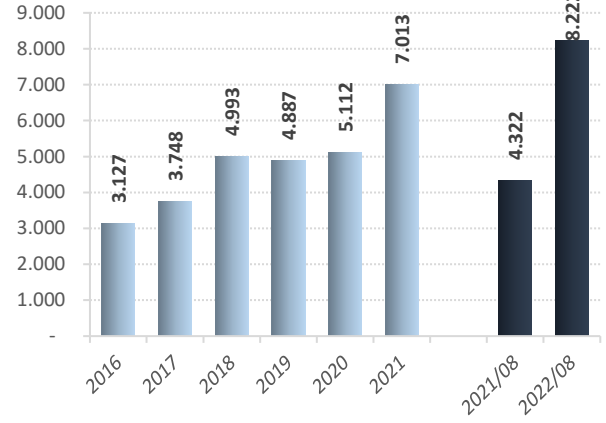
GÖSTERGELER

Şekil 3-Aktifler ve Net Leasing Alacakları, Milyar TL

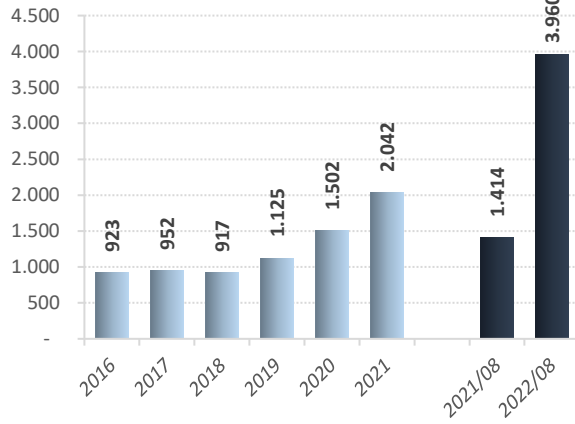
Kaynak: BDDK

Şekil 4-Leasing Gelirleri, Milyon TL

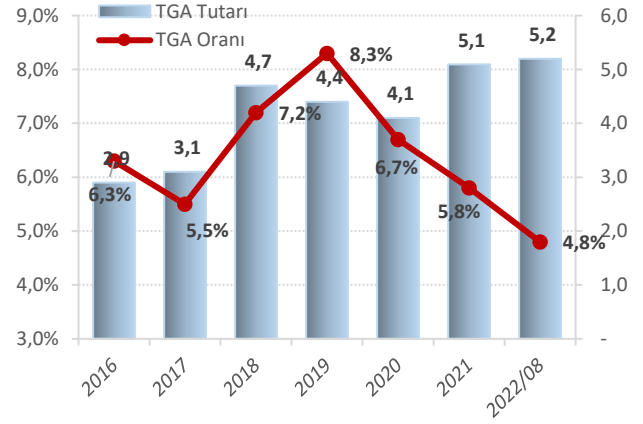
Kaynak: BDDK

Şekil 5-Net Kar, Milyon TL

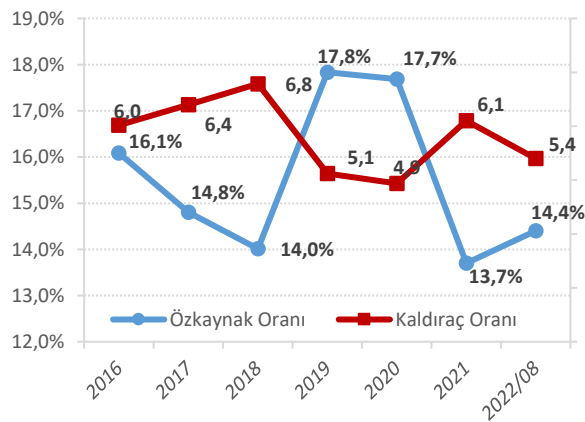
Kaynak: BDDK

Şekil 6-TGA Oranı ve TGA Tutarı, Milyar TL

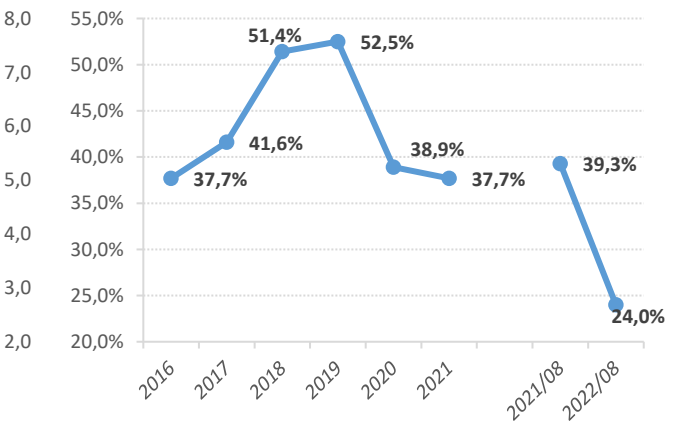
Kaynak: BDDK

Şekil 7-Özkaynak ve Kaldıraç Oranları

Kaynak: Turkrating

Şekil 8-Maliyet/Gelir Rasyosu

Kaynak: Turkrating

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
